

Forskning for folkesundhed

Strategi for Statens Institut for Folkesundhed, SDU
2024-28

Indledning

Vi lever i en tid med store udfordringer for folkesundheden: En demografisk udvikling, hvor en stigende andel af mennesker lever med flere sygdomme på samme tid. En stigende social ulighed i sundhed. Og navnlig blandt børn og unge ses en stigende forekomst af mistrivsel. Disse sundhedsmæssige udfordringer er knyttet til mere overordnede problemstillinger som mangel på arbejdskraft og ressourceknaphed i den offentlige sektor – ikke mindst i sundhedsvæsenet.

Vi ved allerede meget om de mest betydningsfulde risikofaktorer og om de overordnede mønstre i befolkningens sundhed og sygelighed. Vi ved også en del om, hvilke typer af interventioner der har potentiale til at gøre en positiv forskel. Men vi ved for lidt om, hvordan vi skaber forandring i praksis, og ofte sakker forskningen bagud: Skærme og sociale medier ændrer vores liv, mens digitaliseringen sætter sit præg på velfærdssamfundets tilbud. Kommercielle aktører udvikler nye produkter og markedsføringsstrategier. Klimaforandringer bringer nye sygdomsmønstre med sig og skaber samtidig momentum for politiske tiltag, der kan få et sundhedsmæssigt aftryk.

Med instituttets nye strategi ønsker vi at sætte en retning, hvor vi er med til at sætte nye dagsordener på folkesundhedsområdet. Målet er at skabe viden, der øger vores forståelse af tidens komplekse udfordringer og samtidig sætter et samfundsmæssigt aftryk og bidrager til at skabe forandring. Derfor kalder vi strategien "Forskning for folkesundhed".

Hvem er vi?

Som nationalt folkesundhedsinstitut forsker vi for at forbedre folkesundheden i Danmark og Grønland. Samtidig bidrager vi internationalt til udvikling af viden, teorier og metoder på folkesundhedsområdet.

Vi er et universitetsinstitut, der bedriver forskning uafhængigt af politiske og økonomiske interesser. Instituttets faglige ekspertise er særligt inden for epidemiologi og monitorering, human- og samfundsvidenskabelig sundhedsforskning samt interventions- og implementeringsforskning.

Hvad vil vi?

De kommende fem år vil følgende strategiske ambitioner være styrende for vores arbejde:

- Vi er internationalt anerkendte for vores bidrag til forskning om, hvordan folkesundheden kan forbedres for hele befolkningen, og hvordan vi kan mindske ulighed i sundhed.
- Vores arbejde kvalificerer beslutninger om folkesundhed på alle niveauer: fra lokalt til nationalt og internationalt.
- Vi styrker forskningen om de sociale, kommercielle, miljø- og klimamæssige drivkræfter, der former folkesundheden og skaber ulighed i sundhed.

Hvad mener vi med sociale, kommercielle, miljø- og klimamæssige drivkræfter?

Sociale drivkræfter:

De sociale drivkræfter refererer til de grundlæggende vilkår, hvorunder folk lever, og de systemer, der skaber disse vilkår, herunder fx økonomiske, politiske, organisatoriske, relationelle og kulturelle forhold.

Kommercielle drivkræfter:

Kommercielle drivkræfter er en betegnelse for de produkter og aktiviteter, som har til formål at generere profit til private aktører, og som påvirker folkesundheden. Det kan fx være alkohol, digitale medier, kost og tobaks- og nikotinprodukter. Betegnelsen dækker også aktiviteter som markedsføring og lobbyisme, der påvirker den politiske dagsorden.

Miljømæssige drivkræfter:

Med miljø- og klimamæssige drivkræfter mener vi forhold i omgivelserne som fx ren luft, et stabilt klima, byer og byggede miljøer, der påvirker folkesundheden.

Ovenstående er baseret på WHO's definitioner og afgrænsninger. I løbet af strategiperioden vil vi løbende vurdere, hvilke specifikke aspekter inden for de tre områder vi vil prioritere.

Hvad er vores mål?

Vi vil indfri ovennævnte ambitioner ved at forfølge følgende 8 målsætninger:

1. Vi vil styrke vores videnskabelige fundament
2. Vi vil rådgive myndigheder og beslutningstagere på et altid relevant datagrundlag
3. Vi vil indgå i partnerskaber, hvor vi kan bidrage til at forbedre folkesundheden i samarbejde med andre
4. Vi vil uddanne bachelor-, kandidat- og ph.d.-studerende til at håndtere fremtidens sundhedsudfordringer
5. Vi vil efteruddanne fagpersoner på baggrund af forskningsbaseret viden
6. Vi vil gøre vores viden relevant og tilgængelig for vigtige aktører
7. Vi vil styrke vores internationale samarbejde og rekruttering
8. Vi vil fortsat være en god og attraktiv arbejdsplads for alle medarbejdere

På de næste sider beskrives det mere konkret, hvad vi vil opnå inden for hver målsætning, og hvordan dette relaterer sig til vores overordnede ambitioner.

HANDLING

Hvordan vil vi nå vores mål?

1. Vi vil styrke vores videnskabelige fundament

Vores forskning skal være af højeste, internationale kvalitet og dermed styrke det videnskabelige grundlag for at fremme folkesundheden. Vi vil løbende udvikle det indholdsmæssige, teoretiske og metodiske fokus i vores forskning, så det afspejler de folkesundhedsmæssige problemstillinger i befolkningen. Vi vil i særlig grad styrke den metodiske og teoretiske udvikling med henblik på at udforske og beskrive forhold, som har betydning for ulighed i sundhed, samt øge vores forståelse af de sociale, miljømæssige og kommercielle drivkræfter, der former folkesundheden.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Styrke vores videnskabelige kernekompetencer inden for epidemiologi og monitorering, human- og samfundsvidenskabelig sundhedsforskning samt interventions- og implementeringsforskning.*
- *Udvikle det interdisciplinære samarbejde mellem instituttets forskellige videnskabelige tilgange til folkesundhedsvidenskabelige problemstillinger.*
- *Understøtte forskningstiltag med nytænkende metodiske og teoretiske potentialer.*
- *Sikre finansiering til forskning, der giver mulighed for metode- og teoriudvikling.*
- *Sikre publicering af bidrag til metode- og teoriudvikling.*
- *Skabe de bedst mulige vilkår for at udføre forskning af høj kvalitet, herunder udvikle og støtte unge forskertalenter.*

2. Vi vil rådgive myndigheder og beslutningstagere på et altid relevant datagrundlag

Myndighedsbetjening og rådgivning er en af vores vigtigste opgaver og samfundsbidrag som nationalt folkesundhedsinstitut. Vores ambition er at levere relevant, aktuel og uafhængig rådgivning på et højt fagligt niveau, som bidrager til at kvalificere samfundsmæssige tiltag og beslutninger. Det er afgørende, at vi har metode- og publiceringsfrihed, og at vores rådgivning bidrager til prioritering og handling i forhold til de sociale, miljømæssige og kommercielle drivkræfter, der har væsentlig betydning for folkesundheden og ulighed i sundhed.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Kvalificere prioriteringer og beslutninger på folkesundhedsområdet ved at levere rådgivning på højt fagligt niveau på de vigtigste forhold for danskernes sundhed.*
- *Indsamle relevante og tidstro data, som kan afdække sundhed gennem hele livsforløbet, og understøtte datadrevet folkesundhedsarbejde både kommunalt, regionalt og nationalt.*
- *Udvikle og forbedre eksisterende metoder til dataindsamling/surveys for at sikre, at de indsamlede data er relevante og pålidelige.*
- *Øge den videnskabelige impact af myndigheds- og rådgivningsopgaver gennem publicering af artikler i internationale tidsskrifter.*

3. Vi vil indgå i partnerskaber, hvor vi kan bidrage til at forbedre folkesundheden i samarbejde med andre

Der er områder, hvor vi opnår mere sammen end hver for sig. Derfor indgår vi i partnerskaber med henblik på at forbedre folkesundheden og mindske ulighed i sundhed. Partnerskaber omfatter forskellige samarbejds- og organiseringsformer omkring en fælles vision med varierende forpligtelser, rollefordelinger, formål og grader af formalisering. Partnerskaberne skal være meningsfulde for alle aktører, vi skal kunne se forsknings- og videnspotentialer, og uanset samarbejdsformen er det afgørende, at vi bevarer vores videnskabelige uafhængighed og institutionelle integritet.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Etablere strategiske samarbejder om at skabe forandring i relation til de sociale, miljømæssige og kommercielle drivkræfter.*
- *Øge kompetencer og kapacitet til at indgå i partnerskaber omkring afgørende folkesundhedsmæssige udfordringer på tværs af sektorer.*
- *Arbejde systematisk med at implementere sundhedsfremmende interventioner og strukturelle tiltag igennem partnerskaber, som skaber ny viden.*
- *Sikre en ramme for løbende og systematisk vurdering og stillingtagen til vores samarbejds- og finansieringsformer.*

4. Vi vil uddanne bachelor-, kandidat- og ph.d.-studerende til at håndtere fremtidens sundhedsudfordringer

Uddannelse af fremtidens bachelorer, kandidater og ph.d.'ere udgør en vigtig kilde til forandring i samfundet. Vores ambition er at bidrage til akademisk og forskningsbaseret uddannelse, der ruste de studerende til at varetage arbejde, der kan styrke folkesundheden og bidrage til at mindske ulighed i sundhed gennem forskning såvel som praksis.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Øge interessen for og optaget af studerende på BA-uddannelsen i folkesundhedsvidenskab på SDU og støtte udvikling af studiemiljøet i Odense.*
- *Videreudvikle kandidatuddannelsen i folkesundhedsvidenskab i Odense og yderligere synliggøre specialiseringen i Implementering og evaluering.*
- *Videreføre og udvikle ph.d.-kurser til at uddanne fremtidens forskere.*
- *Øge vores faglige bidrag til andre uddannelser på SDU.*
- *Sikre og fremme undervisningskvalitet og -udvikling.*

5. Vi vil efteruddanne fagpersoner på baggrund af forskningsbaseret viden

Vores ambition er at udbyde forskningsbaserede efteruddannelsestilbud i innovative formater, som har høj relevans og anvendelighed i forhold til vores mål om at forbedre folkesundheden og mindske ulighed i sundhed. Derfor udvikler og tilpasser vi tilbuddene i tæt dialog med aftagerne, og vi bygger samtidig på vores videnskabelige kernekompetencer i dialogen med de fagfolk, vi underviser.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Afprøve og etablere efteruddannelsestilbud, der kan løfte praksis inden for udvalgte temaer og give praksisperspektiver på vores forskning.*
- *Etablere en bæredygtig struktur og forretningsmodel for tilbud om efter- og videreuddannelse i regi af et universitets- og forskningsmiljø.*

6. Vi vil gøre vores viden relevant og tilgængelig for vigtige aktører

SIF's kommunikation skal bidrage til, at vores forskning er relevant for samfundet og tilgængelig for beslutningstagere, sundhedsprofessionelle, medier og fagmiljøer. Vi vil bringe solid og forskningsbaseret viden i spil, så den kan bidrage til at kvalificere beslutninger, der har betydning for folkesundheden og ulighed i sundhed.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Udvikle vores strategiske kommunikation, så vores viden i endnu højere grad når beslutningstagere.*
- *Styrke vores ekspertberedskab og formidlingskompetencer, så vi kan reagere hurtigt og med gennemslagskraft på vigtige dagsordner og debatter.*
- *Skabe større synlighed af forskernes akademiske produktion og forskningssamarbejder.*

7. Vi vil styrke vores internationale samarbejde og rekruttering

De sociale, miljømæssige og kommercielle drivkræfter har ofte en global karakter, og derfor skal SIF have et øget fokus på at indgå som partner i internationale samarbejder og netværk. Samtidig fremmer internationalisering kvaliteten af SIFs forskning, ligesom det i stigende grad er en nødvendighed for at kunne hjemtage midler fra store nationale fonde.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Tiltrække udenlandske forskere til instituttet, som gæsteforskere og/eller ansatte.*
- *Tiltrække finansiering til internationale samarbejdsprojekter, primært via EU og nordiske forskningspuljer.*
- *Øge publicering med internationale samarbejdspartnere.*
- *Understøtte/styrke muligheder for udlandsophold for instituttets forskere på såvel junior som senior niveau samt øge deltagelse i internationale forskningsnetværk.*
- *Etablere et institutmiljø og sikre forskerstøtte, som faciliterer deltagelse i internationale forskningsprojekter samt imødekommer rekruttering af engelsktalende medarbejdere, herunder den skriftlige og mundtlige fælleskommunikation.*

8. Vi vil fortsat være en god og attraktiv arbejdsplads for alle medarbejdere

Vi ønsker, at der skal være gode rammer og vilkår for arbejdet og ansættelse på instituttet. Som ansat på instituttet bidrager man til at fremme folkesundheden og mindske ulighed i sundhed, og det er vores ambition, at alle skal opleve sig som del af et stærkt og meningsgivende fællesskab omkring dette formål. Det er afgørende for os, at vi formår at fastholde, udvikle og rekruttere talenter og skabe et fremragende forskningsmiljø og understøtte relevant karriereudvikling for alle uanset ansættelsesform.

I de kommende år vil vi særligt:

- *Fastholde et godt arbejdsmiljø med et højt niveau af trivsel blandt alle medarbejdere.*
- *Fremme attraktive ansættelsesvilkår, både hvad angår stillingsindhold og -varighed.*
- *Understøtte og skabe gennemsigtighed omkring udviklingsmuligheder og karriereveje for alle medarbejdere.*
- *Sikre målrettet support, som bidrager til kvalitet i funding- såvel som forskningsaktiviteter.*
- *Fremme og understøtte diversitet og inklusion på instituttet, både fagligt og i forhold til køn, alder, etnicitet, nationalitet og medarbejdere med nedsat arbejdsevne.*
- *Sikre mulighed for faglig udveksling, samarbejde og sparring på tværs af instituttet og forskningsgrupper.*